

SZILÁGYOSOMLYÓ

TÁRSADALMI ÉS POLITIKAI HETILAP.

MEGJELENIK MINDEN CSÜTÖRTÖKÖN

Előfizetési ára:

Egész évre 16 K, fél évre 8 K, negyedévre 4 K

Egyes szám ára 40 fillér.

Felolós szerkesztő és kiadótulajdonos:

BÖLÖNI SÁNDOR.

Társszerkesztő:

B. JÓZSA GYULA.

Hivatalos hirdetések díja fél hasábig 30 korona.

Nyiltér soronként 2 korona.

→*← Magánhirdetések megegyezés szerint. →*←

A földműves nép jövője.

— Rubinek Gyula beállításában —

A Budapesten legutóbb megalakult és a Magyarország regenerálásának nagy munkáját erős izmokkal fölvenni és folytatni hivatott magyar kormányának egyik markáns alakja, az OMGE. egyik nagyjérdemű igazgatója, Rubinek Gyula.

E kiváló férfi, a mikor a múlt hó utolsó napjaiban, földművelésügyi miniszteri székét elfoglalta, a magyar gazdaságszolgálat jövőjéről oly fontos kijelentéseket hangoztatott, a melyek méltók arra, hogy a legszélesebb körökben figyelemre találjanak.

Az ország lakosságának, — mondá — több mint 60 százaléka foglalkozik östermeléssel, tehát földműves lakosság az, amely a társadalmi piramis alapját alkotja; rajta kell az állami és társadalmi élet egész strukturájának nyugodnia.

Politikai szempontból ez a leginkább megbízható elem, amely máról-holnapra nem változtatja nézeteit, amelyhez nem fér vesztegetés és mindennemű terrornak legjobban ellenáll. Tulzás nélkül állithatjuk, hogy az ország földműves lakosságának ellenállása és szabotálása volt az, ami a bolsevikiek rémuralmát megbuktatta, amely az egész fejtezőre állított rendszert az első naptól kezdve lehetetlenné tette. Józanágát, lélekjelenlétét nem vesztette el, nem hitt az ígéreteknek, a káprázatos hazug jelszavaknak és nem kívánczolt a földi paradicsomba, amelyet az agitátorok kilátásba helyeztek. Óriás fontosságú tehát, hogy milyen irányelveket követ a mindenkori földművelésügyi kormányzat. Az új miniszter programja teljesen megnyugtató és különösen két kijelentése van, amelyet nagyon fontosnak tartunk és amelyhez fűznünk kell néhány megjegyzést.

Az egyik a gazdaságszolgálat önállóságra tanítása, önálló cselekvésre való nevelése, az állam mindenhatóságát csak ott kell alkalmazni, — mondotta — ahol segíteni kell, amely segítség nélkülözhetetlen az egyén életében.

A földművelésügyi miniszternek ez a nézete a józan és helyes individualista álláspont az államszociálizmussal szemben, amelynek egyik hajtása a most megbukott bolsevizmus is; ellentéte annak az államszociálizmusnak, amely minden egyéniséget elnyel és minden egyéni kezdeményezést guzsbakót. Elég sajnós, hogy a múltban senki sem törődött a népnek önállóságra való szoktatásával, úgy hogy valóságos mániává vált mindent az államtól várni, mindent tőle követelni és már a bolsevik uralom előtt is beavatkozott az állam az

egyéni tevékenységnek minden apró-cseprő mozzanatába. Ez az állami mindenhatóság átmeneti állapotot teremtett a bolsevik uralom megvalósulására, mert gyöngítette az egyéni kezdeményezést és a felelősség tudatát.

Az államszociálizmus és ennek legeszeveszettebb formája, a kommunizmus azokban az országokban nem tudta fejét felűtni, ahol a népben erősen ki van fejlődve az egyéni felelősség tudata, ahol a nép évszázadokon keresztül hozzászokott ahhoz, hogy a maga lábán járjon és ne várja szüntelen a mindenható állam közbenjárását és segítségét. Tipikus példája ennek az angol nép. Angliában nem lehet szó nemcsak kommunizmusról, hanem a szociálizmusnak még szelidebb formájáról sem, jóllehet itt van az egész világon a legrégibb és legjobban megszervezett munkásság. A népben oly erős az egyéni helytállás és kezdeményezés tudata, hogy a minden szabadságot elnyelő szociálizmusnal nem tud megbarátkozni. A kommunizmus számára tehát ott van a legtermékenyebb talaj, ahol már megelőzőleg legnagyobb volt az állami mindenhatóság. Ilyen Oroszország, ahol a cári despotizmus és állami mindenhatóság után egészen logikusan következett Leninék véres tirannizmusa.

A magyar nép individualista, szívesen ragaszkodik a magántulajdonhoz és észjárásától, lelkiületétől semmi sincsen távolabb, mint a köztulajdon vagy a kollektív termelés gondolata. Egészséges önzése rögtön fellázadt, amikor a bolsevikiek kimondották a köztulajdon elvét. A népkarakternek ezt az oldalát kell tehát intézményesen tovább nevelni, már amennyire nevelésről egyáltalában szó lehet, ezt kell tovább fejleszteni, nem pedig a szüntelen állami beavatkozással megváltoztatni.

Az állami beavatkozás a népre nézve határozottan demoralizáló. Nagy szerencsénk, hogy földműves népünk nem vált még teljesen állami rabszolgává és nem szokott hozzá a múltban a vak engedelmességhez és ellenszegült a nemzetközi rablósövetség zsarnokságának.

A szövetkezeti eszme tovább terjesztése, amit a miniszter programbeszédében szintén hangsúlyoz, logikusan kapcsolódik ahhoz, amit elmondottunk. A szövetkezeti eszme terjedésével önállóságra szoktatjuk a gazdaságszolgálatot, kereskedővé tesszük a termelőt és így megóvjuk egyúttal a kereskedelem kizsákmányolásától, nem is szólva arról, hogy így könnyebben és olcsóbban jut élelmiszerhez a fogyasztó.

A földművesnép, melynek impozáns ellenállása tette lehetetlenné a bolsevik uralom megszilárdulását, megérdemli, hogy legelső sorban vele foglalkozzunk, és hogy

a kormány mindent elkövessen ennek az osztálynak gyarapítására és megerősítésére. De ne úgy, hogy leszoktassuk minden önállóságról és engedelmes nyájává tegyük,

Ha a gazdaságszolgálat vagyonban, jólétben gyarapszik s amellet önálló marad, ez lesz mindig a nemzeti politikának legbiztosabb talpköve és nem kell félnünk a jövőben sem a szervezett internacionale uralomra jutásától.

Kisdedővünk.

A nagyszebeni kormányzótanács közoktatásügyi osztálya határozata szerint „az állam nem fog magyar tannyelvű óvodákat fenntartani. A községek vagy egyeseknek azonban jogukban áll óvodát nyitni, illetve fenntartani saját költségükön, az illető község anyanyelvén, a tanfelügyelőségtől megelőzőleg nyert engedély alapján.”

E rendelkezés enyhíti a kormányzótanács egy előbbi rendelkezését, mely a kisdedóvodákat egyáltalán megszüntetettnek nyilvánította. Ez alapon a vármegyei tanfelügyelőség a szilágyosomlyói városi kisdedóvodát is beszüntette.

Az újabb kormányzótanácsi rendelet városi kisdedóvodánkat új helyzetbe hozta.

Nézzük csak az óvoda helyzetét.

Köztudomású, hogy kisdedóvodánkat „magánosok” alapították és tartották fenn. A város — a meglévő közgyűlési jegyzőkönyvek szerint — eleintén csak tűzifával segélyezte évenként az intézményt, mely a régi Csörgő-utcában indult meg egy óvárszolgálat szobával s egy, egy szoba s kis konyhából álló óvónői lakással. E szegényebb lakásból emelte ki városunk, fél századdal előbb elhalt polgára: Nagy Imre, midőn egész vagyonát, (mely állott a főtéren egy házasság telekből, mely szerelt üzlettel, még két kisebb telekből és a nagy „pokróchegyi” szőlő és gyümölcsösből) a „kisdedóvodának” adományozta halálos ágyán. — Egy másik nemes emberbarát, báró Kemény Albert 2000 koronát s egy névtelen ur 200 koronát adományozott ugyancsak a kisdedóvás céljaira.

Ha nézzük városunk 1919. évi költségvetési előirányzatát, meggyőződhetünk, hogy e „magánosoktól” eredő alapítványok meg vannak, kellően nyilvántartattak s a kisdedóvodát tartják fenn.

E költségvetésben ugyanis a következő adatokat találjuk:

Az óvodai vagyon jövedelme — a

csekély beíratási és óvási díjakkal, mely 169 K 93 fillért tesz csupán, mi bármikor törölhető, — 7753 K 93 fillért tesz ki. Ámde a „pokróchegyi” szőlőtelep egész jövedelme csak 30 hektoliter bortermést mutat ki és csak 2 koronával értékelni literenként, holott 6—9 koronával fizették az idén is, tavaly is és tavalyelőtt is a bor literét. De e telepen gyümölcs is terem, krumpli is, tengeri is, bab is, meg szóna is!

Ha az utóbbit csak 1000 koronára számítjuk, de a bort 6 koronájával, mit az 1919. évi zárszámadás igazolni fog, — az óvodai vagyon alapítványi jövedelme 20,753 K 93 fillért tesz ki. Ha ezzel szembe állítjuk az óvoda fenntartására szánt összeget, mely 9152 K 33 fillér, — fedezeti maradványként 11,601 K 60 fillér tűnik ki.

Nyilvánvaló eszerint, hogy a városi kisdédóvót maga-maga tartja fenn, alapítványi jövedelmeiből és segélyre sem az államtól, sem a várostól nincs szüksége. Nyilvánvaló az is, hogy a kisdédóvó „magánalapítványnak” tekintendő, melyet a város kezel, vezet és felügyel.

Ezek felfejtésével azon kérést intézi városunk polgársága a város vezetőihez, hogy a kisdédóvó megnyitását a vármegyei tanfelügyelőségnél szorgalmazni méltóztassék.

(Dr.)

KÜLÖNFÉLÉK.

— Személyi hír. Deleu János polgármester több fontos városi ügynek elintézése végett f. hó 9-én Nagyszombatba utazott s onnan körülbelül e hó 16-án tér csak vissza.

— Villanyvilágításunknak sok száználmaságokon keresztül vajudott ügye egy újabb és talán az eddigieknél jobb sikerekkel kezegette fázisba került. A város előjárósága eladta a műmalmommal kapcsolatos áramfejlesztő üzemet Drágos János náprádi lakos molnárnak 400 000 korona (részben már be is fizetett, részben közzeli terminusú részletekben befizetendő) vételárért, vevőnek azonnali kötelezettséggel, hogy egészen 1940-ig köteles a város utcáit és tereit csekély ellenszolgáltatás fejében az eddigi időbeosztással világítással látni el s ugyszintén a magánfogyasztókat is az eddigi díjtételek ellenében megfelelő világítással kiszolgálni. Az új tulajdonos saját jól felfogott érdekében bizonyára gondoskodni fog a terep elavult műszereinek kicseréléséről, illetve kijavításáról, a mi főfeltevése annak, hogy a várossal kötött adásvételi ügylet mindkét félre igazán hasznos hajtó legyen s (a mi fő reánk nézve) igényeinknek megfelelő világítást biztosítson a város számára. Itt említjük meg, hogy a telepi kazánok alapos takarítása és javítása miatt a közvilágítás f. hó 9-ike óta szünetel és még néhány napig, talán f. hó 20-ig szünetelni fog.

— Hirtelen halál vetett véget életének javakorában, 47-ik esztendejében Bartha Antal szilágysomlyói cipész munkás életének. Szeptember hó 6-án reggel 9 órakor munkaközben, a műhelyben érte őt a hirtelen jött szívizélethűtés. Temetése román. kat. szertartás szerint nagy közönség részvételével vasárnap délután ment végbe. Gyászos elhunytát övegye s négy apró árvaja siratja.

— Járvány Szilágysomlyón, de főként a tasnádi járásban. Környékünkön — mondhatni — mindenütt nagy vérhas és tifuszjárvány uralkodik. Városunk lakosai csak úgy menekülnek e járványok veszedelmeitől, ha észszerűen védekeznek ellene. Mindkét betegség a gyomron keresztül fertőz: tehát étel- és italok közvetítik a fertőzést. Tanulja meg mindenki a véde-

kezés következő pontjait: 1) Nyers, vagy mosatlan gyümölcsöt nem szabad enni; 2) minden ételt csak jól megfőzve, sőtve kell fogyasztani; és 3) étkezés előtt lehetőleg lisziformmal fertőtlenített vízben, szappannal a kezeket megmosni.

— Bucsú. Debreceben történt eltávozásunk alkalmával helybeli és vidéki jóbarátainknak és ismerőseinknek, kiktől az idő rövidsége miatt személyesen nem búcsúzhattunk el, ez uton mondunk Istenhosszadot. Szentkirályi Albert és családja.

— A Városi Fehér Cabaré csütörtökön Kubinszky Viktor, a Gáspár-féle színtársulat közkedvelt titkára és szalon komikusa veszi át és így a kitűnő színész vezetése biztos garanciát nyújt a Cabaré nívóságának. Csütörtökön, pénteken és szombaton városunk szüldötte, Róthy (Roth) Margit, a nyíregyházi színház koloratur primadonnája vendégszerepel a Cabaréban.

Eladó ház.

Három nagy szoba, konyha, kamara, istálló és melléképületekkel nagy telekkel eladó, esetleg bérbe kiadó. Érdeklődni lehet Nagy Mihály kalaposnál Szilágysomlyón.

Értesitem a helybeli és vidéki közönséget, hogy lakásomon, a régi gimnázium épületében

étkezdet rendeztem be.

Magyar konyha. Minden nap friss villásreggeli és uzsonna kapható méltányos árban. A n. é. közönség pártfogását kéri

Goldberger Berci.

2728—1919. kig. sz.

Másolat.

Hirdetmény.

Közhirre teszem, hogy hat darab szarvasmarha a város területén bitangaságban találtatott, — azokat a városi előjáróság őrizetbe vette. Figyelmeztetem azok tulajdonosait, hogy azokhoz való joguk igazolása mellett a tartási és egyéb felmerült költségek lefizetése ellenében azokat e hirdetmény közzétételétől számított 8 napon belül átvehetik, — az esetben azonban, ha azoknak átvételére senki sem jelentkezik, vagy a netalán jelentkezők kétséget kizáró módon azokhoz való tulajdonjogukat nem igazolják, a jószágok nyilvános árverés útján el fognak adni s az eladási ár a kir. állampénztárba letétbe fog helyeztetni.

Szilágysomlyó, 1919. szeptember 8.

Deleu, polgármester.

Hirdetések

A „Szilágysomlyó” részére jutányos áron vétetnek fel.

Adásvételi közvetítő irodát

nyitottam lakásomon, a régi gimnázium épület földszintjén jobbra. Közvetítek ház, kert, szőlő és egyéb ingatlan eladást. Foglalkozom mindenféle biztosítási ügylet legjutányosabb közvetítésével is. — Eladásra ajánlok 5 szoba, konyha, fürdőszoba és kamarából álló uri lakást, — továbbá egy 4 szoba, konyha és kamarából állót, ez utóbbit nagy kerttel. Mindkettő szent Mihály napján vehető át.

Különféle butorok, zongora és több ház eladó. Jó karban levő írógépet veszek.

Goldberger Berci.

145—1919. végrh. szám.

Árverési hirdetmény.

Alólirott bírósági végrehajtó az 1881. évi LX. t.-c. 102. §-a, illetőleg 1908. évi XLI. t.-c. 79. §-a értelmében ezennel közhirre teszi, hogy a szilágysomlyói kir. járásbíróságnak 1919. évi Pk. 1920. számú végzése következtében dr. Keller Márton szilágysomlyói ügyvéd által képviselt Pop Ambrus detrekemi lakos javára 325 korona a járulékaik erejéig 1919. évi július hó 9-én fogantatosított biztosítási és kielégítési végrehajtás útján le- és felülfoglalt és 1800 koronára becsült következő ingóságok, u. m.: szarvasmarhák nyilvános árverésen eladtnak.

Mely árverésnek a szilágysomlyói járásbíróság 1919. évi Pk. 1920/2. számú végzése folytán 325 korona — fillér tökekövetelés, eddig összesen 241 K 60 fillérben bíróság már megállapított költségek erejéig, a fizetett összeg betudásával az árverés Detrehembén, a község házában leendő megtartására 1919. évi szeptember hó 15-ik napjának délelőtti 10 órájára határidőül kitűztetik és ahhoz a venni szándékozók ezennel oly megjegyzéssel bivatnak meg, hogy az érintett ingóságok az 1884. évi LX. t.-c. 107. és 108. §-a értelmében készpénzfizetés mellett, a legtöbbet ígérőnek, becsáron alul is elfognak eladtni.

Amennyiben az elárverezendő ingóságokat mások is le- és felülfoglaltatták és azokra kielégítési jogot nyertek volna, ezen árverés az 1881. LX. t.-c. 120. §-a értelmében ezek javára is elrendeltetik.

A törvényes határidő a hirdetménynek a bíróság tábláján történt kifüggesztését követő naptól számított.

Kelt Szilágysomlyón, 1919. évi aug. hó 30-ik napján.

Roska Vertán,
bir. végrehajtó.

Könyvnyomdánkban

egy-két középosztályt végzett fiú, vagy polgárit végzett leány tanulónak azonnal felvétetik.

Lakásomat és varrőintézetemet a Krizsán Gyula házába helyeztem át, ahol a legújabb divatu női kosztümöket, felöltőket és férfi ruhákat megrendelésre készítek.

Tisztelettel:

Iklódi MOLNÁR ZSIGMOND,
szabász és szakrajztanító.